

**OSMANGAZİ
REHBERLİK VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ
HİZMET BÖLGESİNDE
BULUNAN OKULLARIN RİSK
HARİTALARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

OCAK 2023

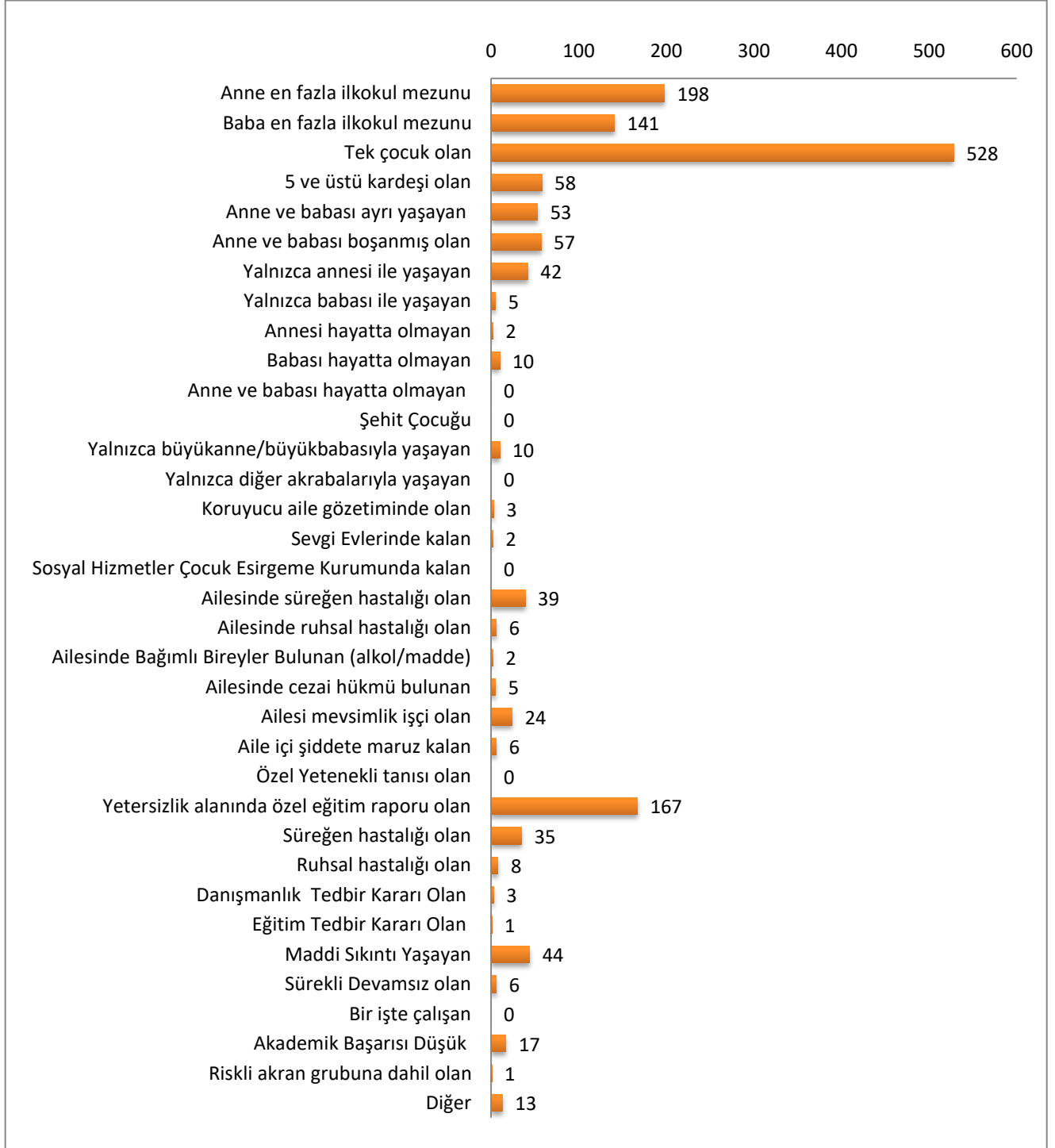
GİRİŞ

Okul Risk Haritaları, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı tüm okullarda görevli psikolojik danışman/rehber öğretmenlerin koordinesinde sınıf öğretmenleri tarafından uygulanan sınıf risk haritalarının bir araya getirilmesiyle oluşturulmaktadır. 14 Ağustos 2020 Tarih ve 31213 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliğinin 18. Maddesinin (m) bendi, 21. Maddesinin Destek Hizmetleri başlıklı bölümünün (b) bendi, 23.Maddesinin (d) bendi gereğince her yıl Ekim-Kasım aylarında gerçekleştirilen bu çalışmalarda, okullarda risk altında olabilecek öğrenci gruplarına dair veri elde edilmesi ve buna yönelik tedbirler alınması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda Bursa/Osmangazi ilçemizde bulunan 114 okuldan toplanan veriler kademe bazında ayrı ayrı ve toplam olarak aşağıdaki tablolarda sunulmuştur. Okulöncesi düzeyinde 9, İlkokul düzeyinde 47, Ortaokul düzeyinde 28 ve Lise düzeyinde 30 olmak üzere toplam 114 Okuldan veri girişi sağlanmıştır. Bu kapsamda **83935** adet veri işlenmiştir.

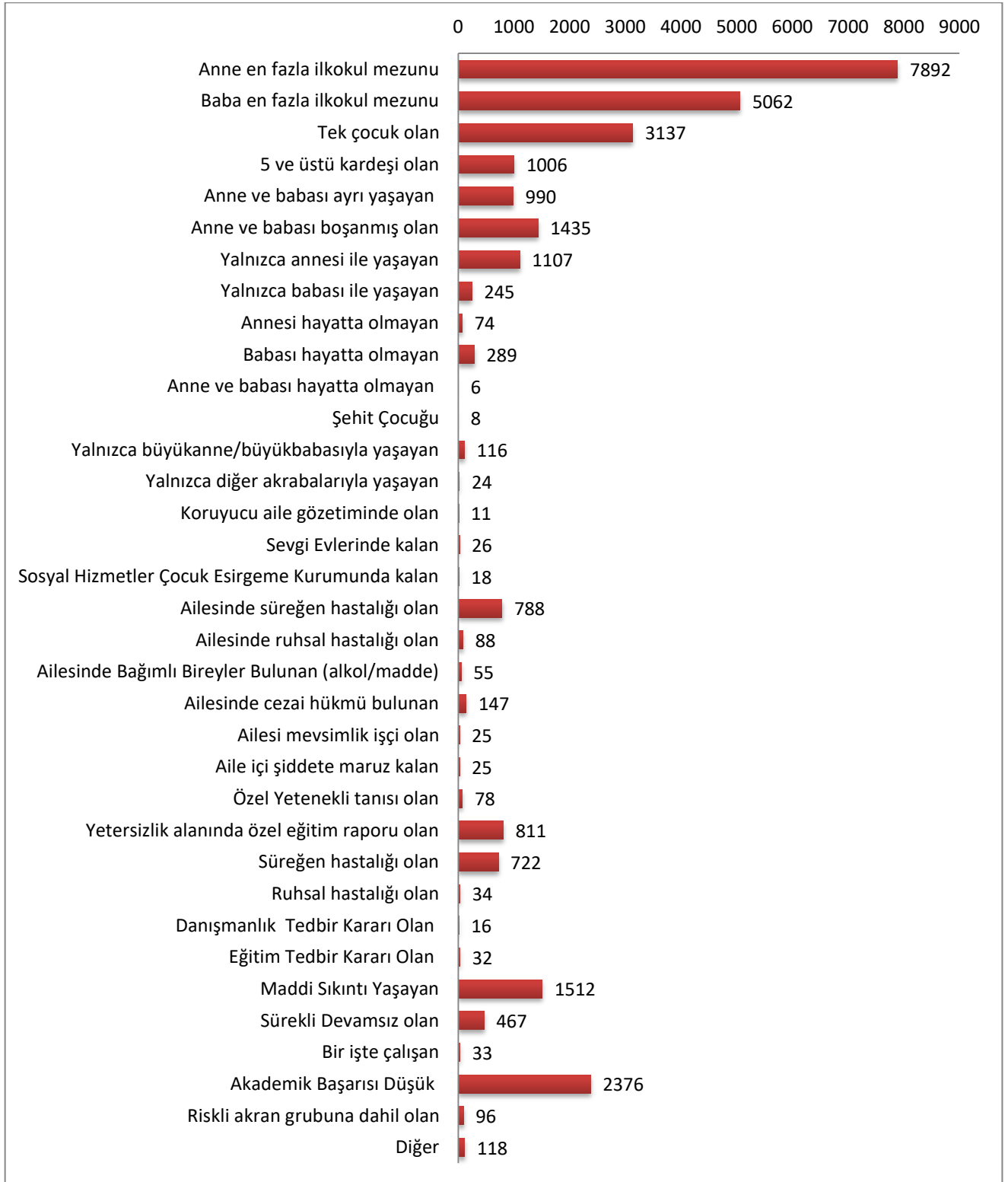
İşlenen veriler göz önüne alındığında her kademedede benzer maddelerin öne çıktığı anlaşılmıştır. Bu maddelerin geçtiğimiz yılların risk raporlarıyla da tutarlılık gösterdiği tespit edilmiştir. Gerekli istatistikler ve veri tabloları hazırlanarak aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1: Osmangazi İlçesi Anaokulu Risk haritası madde istatistikleri

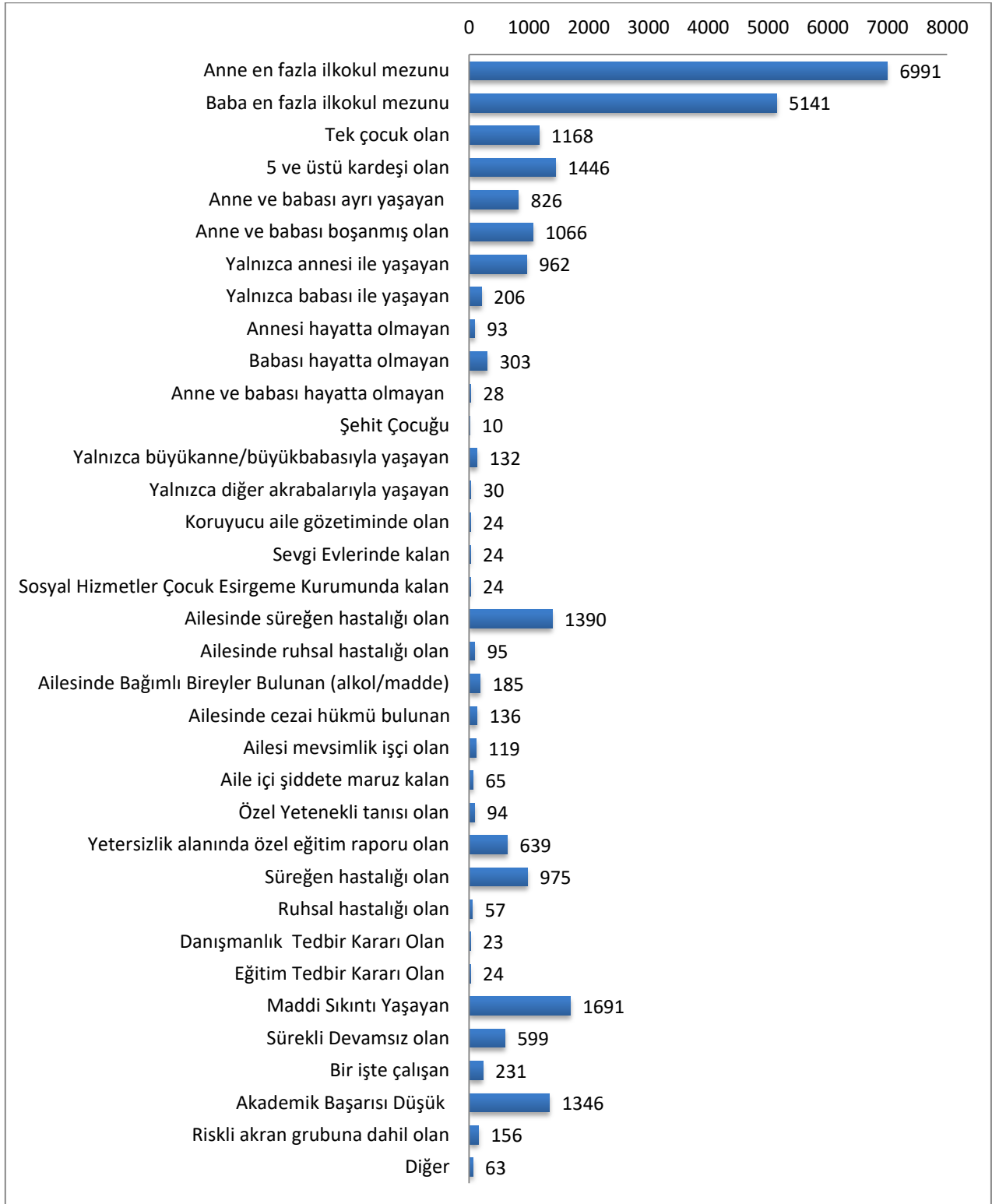
Anaokulu düzeyinde en çok öne çıkan risk durumunun 528 birim ile “Tek Çocuk Olan” olduğu görülmüştür. Bunu 198 birim ile “Anne En Fazla İlkokulu Mezunu” ve 167 birim ile “Yetersizlik Alanında Özel Eğitim Raporu Olan” takip etmektedir. Anaokulu düzeyinde geçtiğimiz yıllara göre risk durumlarının aynı olduğu görülmüştür.

Tablo 2: Osmangazi İlçesi İlkokul Risk haritası madde istatistikleri

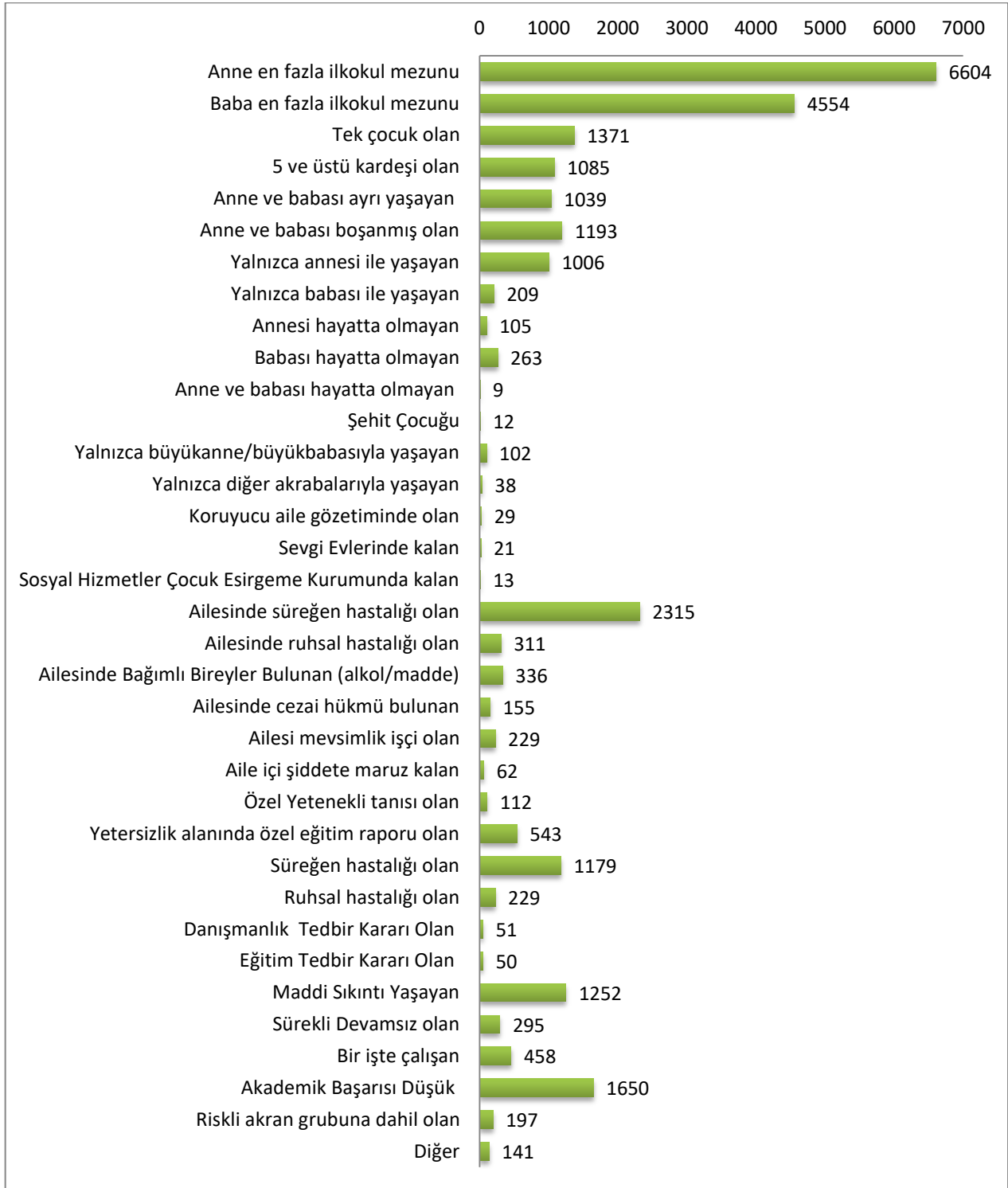
İlkokul düzeyinde en çok öne çıkan risk durumunun 7892 birim ile “Anne En Fazla İlkokul Mezunu” olduğu görülmüştür. Bunu 5062 birim ile “Baba En Fazla İlkokulu Mezunu” ve 3137 birim ile “Tek Çocuk Olan” takip etmektedir. Yine 2376 birim ile “Akademik Başarısı Düşük” maddesinin de öne çıktığı görülmüştür.

Tablo 3: Osmangazi İlçesi Ortaokul Risk haritası Madde İstatistikleri

Ortaokul düzeyinde en çok öne çıkan risk durumunun 6991 birim ile “Anne En Fazla İlkokul Mezunu” olduğu görülmüştür. Bunu 5141 birim ile “Baba En Fazla İlkokulu Mezunu” ve 1691birim ile “Maddi Sıkıntı Yaşayan” takip etmektedir. Yine 1346 birim ile “Akademik Başarısı Düşük” ve 1446 birim ile “5 ve Üstü Kardeşi Olan” maddelerinin de öne çıktığı görülmüştür.

Tablo 4: Osmangazi İlçesi Lise Risk Haritası Madde İstatistikleri

Lise düzeyinde en çok öne çıkan risk durumunun 6604 birim ile “Anne En Fazla İlkokul Mezunu” olduğu görülmüştür. Bunu 4554 birim ile “Baba En Fazla İlkokulu Mezunu” ve 2315 birim ile “Ailesinde Süreğen Hastalığı Olan” takip etmektedir.

Sonuçların genel toplamına bakıldığında ise karşımıza çıkan ilk beş madde şu şekilde sıralanmıştır:

1. 21685 birim ile “**Anne en fazla ilkokul mezunu**” maddesi işaretlenmiştir.
2. 14898 birim ile “**Baba en fazla ilkokul mezunu**” maddesi işaretlenmiştir.
3. 6204 birim ile “**Tek çocuk**” maddesi işaretlenmiştir.
4. 5389 birim ile “**Akademik başarısı düşük**” maddesi işaretlenmiştir.
5. 4499 birim ile “**Maddi sıkıntı yaşayan**” maddesi işaretlenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hem kademe bazında ayrı ayrı hem de genel toplamda en çok öne çıkan maddelerin geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi “Anne ve Baba En Fazla İlkokul Mezunu” maddeleri olduğu görülmüştür. Anne ve babalarının öğrenim durumlarının çocuk üzerindeki etkisi yadsınamaz. Çocuğun akademik durumundan problem çözme becerilerine, riskli davranışlar sergilemesinden sorumluluk alabilmesine kadar pek çok faktörde önemli bir yer tutmaktadır. Bu kapsamda Halk Eğitim Merkezleri aracılığı ile okuma-yazma eğitimlerinin yaygınlaştırılması, ilkokul mezuniyeti bulunanlar için açık öğretim okullarının tanıtımına zaman ayrılması önem arz etmektedir.

Bir diğer yüksek orana alan madde “Tek Çocuk” olma durumunun ise risk faktörü olma sebepleri şöyle açıklanabilir. İnsan sosyal bir varlıktır ve sosyalleştiğimiz ilk ortam ev ortamıdır. Evde var olan ya da olmayan kardeşlerin bireyin sosyal ve duygusal gelişimini hatta beceri, yetenek, zeka gelişimi, inanç ve değerlerini etkilediği öngörülmektedir. Kardeş sahibi olmayan çocukların ebeveynleri kısmen diğer ebeveynlere göre daha korumacı bir yaklaşım içinde olabilir tabiri caizse helikopter ebeveynler olabilirler. Bu tutum çocuğun gelişimine olumsuz yansiyabilecek niteliktedir. Uygun anne baba tutumları ve aynı zamanda çocuklarının akran ilişkilerini desteklemek adına bilgilendirici seminerler düzenlenebilir, bu konuda broşür ve afiş çalışmaları yapılabilir.

Düşük akademik başarı maddesinin en yüksek oranda işaretlenen maddelerden biri olduğu görülmektedir. Pek çok değişkenin birlikte ele alınması gereken bu madde için yapılabilecekler ise şöyledir:

- Eğitim-öğretim hayatı okul zili çaldığında başlıyor gibi görünse de gerçekler öyle değildir. Bir çocuğun ailesi, çocuğun öğrenme becerilerine katkıda bulunup okul başarısında etkin rol oynayabilir. Anne karnından itibaren bebeğin beyin gelişimini desteklemenin mümkün olduğu günümüzde bilinmektedir. Annenin sağlıklı beslenmesi, stressiz bir gebelik süreci geçirmesi bebeğin beyin gelişimini olumlu yönde etkilemektedir. Doğduğu andan itibaren ise bebekle göz temasında bulunarak onunla konuşmak, ona hikâyeler okumak; ilerleyen aylarda dikkat becerilerini destekleyici oyunlar oynamak, çocuğun keşif ve merak duygularını

desteklemek; yaşı ilerledikçe yaşına uygun olarak öz bakımı ile ilgili sorumluluklar vermek ve de ev içinde görevler vermek bu sayede çocuğun özdenetim becerilerini güçlendirmek çocuğun akademik başarısına katkıda bulunacaktır. Ayrıca çocuğun teknoloji kullanımı ile ilişkisini düzenlemek de ailenin bir görevi olup bu ilişki sağlıklı sınırlar içinde kalabildiğinde okul hayatındaki zorlanmalarda azalmalar olacaktır. Tüm bu bilgiler ışığında aile eğitimlerinin sadece okul çağı çocuğu olan ailelere değil bebeğin aileye katılmasından itibaren yapılması uygun olacaktır. Bu konuda Halk Eğitim Merkezleri ile işbirliği yapılabilir.

- Olumlu benlik yapılanması da çocuğun başarılı olmasına katkı sağlayacaktır. Bu sebeple küçük, ulaşılabilir hedefler seçerek çocuğun bu hedefleri gerçekleştirmesi sağlanabilir. Sonrasında aldığı olumlu geri bildirimler de bir pekiştirme görevi görerek çocuğun performans ve güdülenmesini artırır. Performans ve güdülenmenin artışı ise beraberinde başarıyı getirecektir.
- Son olarak akademik başarı kavramını özellikle sadece sayısal yetenekle sınırlandırılmaması ve sözel, şekil-uzay, göz-el koordinasyonu, spor ve sanat yeteneklerinin de akademik başarı ile ilişkili olduğu konusu öğrencilere rehberlik edinilmesi önerilmektedir.

En yüksek oranda işaretlenmiş olan son madde “Maddi Sıkıntı Yaşayan” seçeneğidir. Bu madde için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılması önerilmektedir. Bu kurum ve kuruluşlara mahalle muhtarlıkları, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri, İŞKUR örnek verilebilir.